

4. EY. Accounting for crypto-assets: Understanding digital assets under IFRS. 2022. https://www.ey.com/en_gl/assurance/accounting-for-crypto-assets
5. FSA Japan. Legal treatment and audit guidance for crypto-assets. 2020. URL: <https://www.fsa.go.jp>
6. Deloitte. Auditing Blockchain: A guide for external auditors. 2019. URL: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/us/Documents/risk/us-an-internal-auditors-guide-to-blockchain.pdf>
7. PwC. Crypto Accounting Guide. 2023. URL: https://viewpoint.pwc.com/dt/us/en/pwc/accounting_guides/crypto-assets-guide/assets/pwccryptoassetsguide1223.pdf
8. FASB. Accounting for and disclosure of crypto assets. 2023. URL: <https://www.fasb.org/page/PageContent?pageId=/projects/recentlycompleted/accounting-for-and-disclosure-of-crypto-assets.html>
9. Chainalysis. Crypto Compliance Tools for Auditors. 2023. URL: <https://www.chainalysis.com>
10. Financial Action Task Force (FATF). Updated Guidance for a Risk-Based Approach to Virtual Assets and Virtual Asset Service Providers. 2022. URL: <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Fatfrecommendations/Guidance-rba-virtual-assets-2021.html>

УДК 657.6

Заїчко Андрій Сергійович,
*аспірант 2 курсу кафедри аудиту,
факультету обліку та податкового менеджменту,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна*

ПЕРЕВАГИ ТА РИЗИКИ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В АУДИТІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

У сучасному світі швидкий розвиток технологій, зокрема штучного інтелекту (ШІ), має потенціал для революційних змін у багатьох сферах нашого життя. Починаючи з минулого століття, він надзвичайно розвинувся від простих алгоритмів до складних систем, які можуть навчатися, адаптуватися і вирішувати багато різних проблем. ШІ моделює нелінійні взаємозв'язки великих обсягів інформації з пошуком рішення на основі відповідного запиту від оператора. Він став невід'ємною частиною бізнесу, здійснюючи значний вплив на різні галузі та професії. Це призвело до підвищення ефективності виконання завдань і процесів.

Наразі штучний інтелект почав слугувати цінним інструментом для аудиторів, підвищуючи їхню ефективність та результативність за рахунок автоматизації рутинних завдань.

Штучний інтелект (ШІ) – це комп'ютерні системи, які здатні сприймати та обробляти інформацію з навколишнього середовища, застосовуючи статистичні алгоритми для аналізу отриманих даних. Мета такого аналізу – досягнення

заздалегідь визначених цілей. Алгоритми складаються з певного набору правил, які можуть бути запрограмовані людиною або сформовані самою системою шляхом навчання на великих масивах даних, поступово вдосконалюючись у міру надходження нової інформації [1].

Згідно з Концепцією розвитку штучного інтелекту в Україні, штучний інтелект представляє собою організовану систему інформаційних технологій, яка дозволяє вирішувати складні завдання за допомогою алгоритмів обробки даних та наукових методів досліджень. Вона здатна як використовувати існуючу інформацію в середовищі, так і самостійно її генерувати в процесі роботи. Крім того, штучний інтелект здатний формувати та застосовувати власні бази знань, розробляти власні моделі прийняття рішень і алгоритми обробки даних, а також обирати найбільш ефективні шляхи для досягнення відповідних цілей [2].

Штучний інтелект може значно полегшити і прискорити процеси перевірки та аналізу фінансової звітності, що дає можливість підвищити точність та ефективність аудиту. Однак, поряд з перевагами, існують і певні ризики, пов'язані з його використанням.

До переваг застосування штучного інтелекту в аудиті фінансової звітності можна віднести:

- Підвищення ефективності виконання аудиторських процедур, а саме опрацювання за допомогою ШІ великих масивів даних, первинної документації, тощо. Це дозволяє зменшити кількість часу витраченої аудитором на виконання таких рутинних завдань, а тому означитиме підвищення прибутковості проведення аудитів.

- Підвищення якості аудитів за рахунок того, що ШІ має змогу аналізувати весь масив даних і знаходити дивні транзакції за рахунок налаштованих алгоритмів, які виявляють аномалії серед даних. Водночас під час аудиторських процедур тестування базується на основі певної вибірки, яка формується за рахунок відповідних інструментів. Таким чином зберігається певний ризик викривлення даних, який ШІ може мінімізувати. Це відноситься також і до ризику шахрайства, яке є ключовим питанням під час будь-якого аудиту фінансової звітності.

- Покращення процедури перевірки фінансової звітності за рахунок машинної перевірки даних у звітності до аудиторських файлів.

Проте такий стрімкий розвиток ШІ в аудиторській діяльності супроводжується значними ризиками, які повинні вирішуватись:

- Ризик порушення конфіденційності є ключовою проблемою, яку повинні вирішити аудиторські фірми під час імплементації інструментів ШІ для проведення аудитів. Оскільки всі дані зберігаються в хмарних середовищах, тому вони можуть бути об'єктом кібератак для отримання конфіденційної інформації. Також хмарні сервіси можуть зберігати інформацію на серверах у країнах із менш строгими законами про конфіденційність або навіть у юрисдикціях, що не відповідають вимогам регуляторів клієнта.

- Ризик невідповідності застосування інструментів ШІ до нормативних вимог. Наразі Міжнародні стандарти аудиту та інші нормативні акти не

регулюють застосування ШІ під час аудиту фінансової звітності, його використання має узгоджуватись з етичними стандартами (IESBA Code of Ethics), а саме узгодження з принципами конфіденційності, об'єктивності, тощо. Окрім цього, всі результати надані інструментами ШІ підлягають до застосування професійного скептицизму до них, оскільки вся інформація повинна бути критично оцінена аудитором, в тому числі їхня точність та прийнятність.

- Ризик некоректного налаштування алгоритмів призводить до того, що інструменти ШІ надаватимуть некоректні результати для аудиторської команди. Саме тому дуже важливо критично мислити під час перевірки цих результатів.

- Ризик непрозорості алгоритмів пов'язаний з тим, що інструменти ШІ є складними для розуміння, а тому можуть виникнути складнощі з тим, щоб пояснити, як саме були отримані результати.

- Інструменти ШІ не в змозі виконувати складні завдання, які вимагають професійного судження. Тому важливо, щоб роль інструментів ШІ була чітко окреслена у внутрішніх положеннях аудиторських фірм, а саме у яких випадках ми можемо застосовувати ці інструменти. Це мінімізує кількість суперечливих ситуацій в подальшому.

Важливо зауважити, що використання інструментів ШІ в аудиторській практиці відбувається досить швидкими темпами.

Як приклад, впровадження ШІ в аудиторські процедури можна навести впровадження компанією KPMG генеративного штучного інтелекту у свою глобальну платформу розумного аудиту KPMG Clara.

KPMG Clara AI є частиною масштабних ініціатив спрямованих на покращення якості аудиту. Зокрема, нові можливості штучного інтелекту сприятимуть аудиторам у таких аспектах:

- Оптимізація оцінки ризиків: ШІ-асистенти аналізуватимуть та перевірятимуть документи, допомагаючи аудиторам ідентифікувати фактори ризику. Наприклад, у KPMG Clara аудитори зможуть застосувати інструменти ШІ для швидкої перевірки протоколів, щоб виявляти потенційні фінансові та бухгалтерські ризики.

- Формування ефективних процедур перевірки: Завдяки інтеграції з методологією аудиту KPMG, ШІ-асистент сприятиме розробці релевантних процедур, що дозволить аудиторам оперативніше та ефективніше реагувати на ідентифіковані ризики.

- Покращення документації: Використовуючи ШІ-асистента, аудитори зможуть оперативніше ідентифікувати ключові моменти, формулювати запитання та знаходити способи вдосконалення аудиторської документації для поставлених завдань у KPMG Clara [3].

Отже, штучний інтелект відкриває нові горизонти для аудиторської діяльності, дозволяючи значно підвищити її ефективність, точність та прозорість. Його впровадження сприяє автоматизації рутинних завдань, зменшенню ризику викривлення даних і покращенню аналізу транзакцій. Проте слід враховувати й ризики, пов'язані з використанням ШІ, серед яких — загроза

конфіденційності даних, невідповідність нормативним вимогам, складнощі з поясненням алгоритмів та обмеженість у прийнятті професійних суджень.

Для успішного впровадження інструментів ШІ в аудиті необхідно поєднувати їх із професійними навичками аудиторів, забезпечувати відповідність стандартам та етичним принципам, а також постійно вдосконалювати алгоритми. Лише за таких умов можна досягти максимальних переваг від використання ШІ, зберігаючи довіру до аудиторської діяльності та її результатів.

Список використаних джерел:

1. *Artificial intelligence : Ensuring respect for democracy, human rights and the rule of law.* The Council of Europe. 2021. URL: <https://pace.coe.int/en/pages/artificial-intelligence> (дата звернення: 26.03.2025).
2. *Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні»: Розпорядження КМ України від 2 груд. 2020 р. № 1556-р. Верховна Рада України. Дата оновлення: 29.12.2021.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 26.03.2025)
3. *KPMG інтегрує штучний інтелект у власну аудиторську платформу KPMG Clara.* URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/media/press-releases/2024/09/kpmg-intehrue-ai-u-vlasnu-audytorsku-platformu-kpmg-clara.html> (дата звернення: 26.03.2025)

УДК 657

Іванова Лариса Іванівна,
старший викладач кафедри аудиту,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна

СПЕКТР ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В АУДИТІ

В сучасному світі така революційна технологія, як **штучний інтелект** (*Artificial Intelligence, AI*), впливає на всі сфери економіки. Можливість технологій AI швидко аналізувати величезні обсяги даних та з'ясовувати певні закономірності роблять його потужним інструментом, який полегшує роботу аудитора, знижує ризик помилок, покращує аналіз даних, підвищує швидкість і ефективність процесів аудиту.

AI має **широкий спектр технологій**, що значно підвищує ефективність, швидкість та точність аудиту. Ось основні з цих технологій.

1. **Аналіз даних** (*Data Analytics, DA*) - AI допомагає обробляти та аналізувати величезні обсяги даних, проводити більш детальні перевірки, виявляти приховані закономірності, які можуть бути корисними для прийняття рішень.